ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 17. novembra 2011 *

Vo veci C-496/09,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 228 ES, podaná 30. novembra 2009,

Európska komisia, v zastúpení: L. Pignataro, E. Righini a B. Stromsky, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci F. Arena a S. Fiorentino, avvocati dello Stato,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász, G. Arestis, T. von Danwitz a D. Šváby (spravodajca),

generálna advokátka: V. Trstenjak,
tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. mája 2011,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev vo svojej žalobe navrhuje, aby Súdny dvor:

— rozhodol, že Talianska republika tým, že neprijala opatrenia nevyhnutné na dosiahnutie súladu s rozsudkom z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko (C-99/02, Zb. s. I-3353), týkajúcim sa vymáhania od jej príjemcov pomoci, o ktorej bolo v zmysle rozhodnutia Komisie 2000/128/ES z 11. mája 1999 o schéme pomoci vykonávanej Talianskom v súvislosti s opatreniami pre zamestnanosť [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 42, 2000, s. 1) rozhodnuté, že je protiprávna a nezlučiteľná so

spoločným trhom, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z tohto rozhodnutia a z článku 228 ods. 1 ES,

— nariadil Talianskej republike, aby zaplatila Komisii denné penále vo výške pôvodne stanovenej na 285 696 eur a neskôr zníženej na 244 800 eur za oneskorenie pri výkone rozsudku Komisia/Taliansko, už citovaného, a to odo dňa vyhlásenia rozsudku v tejto veci až do vykonania uvedeného rozsudku Komisia/Taliansko,

— nariadil Talianskej republike, aby zaplatila Komisii paušálnu sumu, ktorej výška vyplýva z násobku denného penále pôvodne stanoveného na 31 744 eur a neskôr zníženého na 27 200 eur počtom dní pretrvávania porušenia odo dňa vyhlásenia už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko do vyhlásenia rozsudku v tejto veci v súvislosti s rozhodnutím 2000/128, a

— zaviazal Taliansku republiku na náhradu trov konania.

I — Okolnosti predchádzajúce sporu

2 Dňa 11. mája 1999 Komisia prijala rozhodnutie 2000/128, ktorého články 1 až 4 výroku znejú:

„Článok 1

1. Pomoc protiprávne poskytnutá Talianskom od novembra 1995 na účely zamestnania pracovníkov na základe zmlúv o vykonaní stáže a pracovných zmlúv podľa záko-

nov 863/84, 407/90, 169/91 a 451/94 je zlučiteľná so spoločným trhom a s Dohodou EHP v rozsahu, v akom sa týka:

— vytvorenia nových pracovných miest v podnikoch príjemcov pomoci v prospech pracovníkov, ktorí ešte nezískali zamestnanie alebo ktorí stratili svoje skoršie zamestnanie v zmysle usmernení na poskytovanie pomoci pre zamestnanosť,

— zamestnania pracovníkov, ktorí majú osobitné ťažkosti zaradiť sa alebo sa opätovne zaradiť na pracovný trh. Na účely tohto rozhodnutia sa pod ‚pracovníkmi, ktorí majú osobitné ťažkosti zaradiť sa alebo sa opätovne zaradiť na pracovný trh' rozumejú mladí pracovníci do 25 rokov, držitelia diplomu o ukončenom vysokoškolskom vzdelaní až do veku 29 rokov vrátane a dlhodobo nezamestnaní, teda takí, ktorí sú nezamestnaní najmenej jeden rok.

2. Pomoc poskytnutá na základe zmlúv o vykonaní stáže a pracovných zmlúv, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v odseku 1, je nezlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 2

1. Pomoc poskytnutá Talianskom na základe článku 15 zákona 196/97 na účely transformácie zmlúv o vykonaní stáže a pracovných zmlúv na pracovné zmluvy na dobu neurčitú je zlučiteľná so spoločným trhom a s Dohodou EHP pod podmienkou, že tieto zmluvy rešpektujú požiadavku vytvorenia pracovného miesta, ako je definované v usmerneniach na poskytovanie pomoci pre zamestnanosť.

Počet zamestnancov podniku sa vypočíta tak, že sa nezapočítajú pracovné miesta, ktoré boli predmetom transformácie, a pracovné miesta, ktoré vznikli na základe zmlúv na dobu určitú alebo nezaručujú určitú trvalosť zamestnania.

2. Pomoc na transformáciu zmlúv o vykonaní stáže a pracovných zmlúv na pracovné zmluvy na dobu neurčitú, ktorá nespĺňa podmienku uvedenú v odseku 1, je nezlučiteľná so spoločným trhom.

Článok 3

Taliansko prijme všetky opatrenia nevyhnutné na vymáhanie už protiprávne poskytnutej pomoci, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v článkoch 1 a 2, od jej príjemcov.

Vymáhanie sa uskutoční v súlade s postupmi upravenými vnútroštátnym právom. Sumy, ktoré majú byť vymáhané, sú zvýšené o úroky odo dňa poskytnutia týchto súm príjemcom až do ich skutočného vrátenia. Úroky sa vypočítajú na základe referenčnej sadzby používanej na výpočet ekvivalentu dotácie v prípadoch regionálnej pomoci.

Článok 4

Taliansko bude informovať Komisiu v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia o opatreniach prijatých na dosiahnutie súladu s ním. [*neoficiálny preklad*]“

II — Už citovaný rozsudok Komisia/Taliansko

3 Dňa 15. marca 2002 Komisia podala na základe článku 226 ES a na základe článku 88 ods. 2 druhého pododseku ES žalobu o nesplnenie povinnosti členským štátom proti Talianskej republike, ktorej predmetom bolo rozhodnúť, že tento členský štát v stanovenej lehote neprijal všetky opatrenia nevyhnuté na účely vymáhania pomoci, ktorá bola v zmysle znenia rozhodnutia 2000/128 uznaná za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, od jej príjemcov a že v každom prípade Komisiu neinformoval o prijatých opatreniach.

4 V bode 1 výroku už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko Súdny dvor rozhodol takto:

„Talianska republika si tým, že v stanovenej lehote neprijala všetky opatrenia nevyhnutné na vymáhanie pomoci, ktorá bola v zmysle znenia [rozhodnutia 2000/128] uznaná za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, od jej príjemcov, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 3 a 4 uvedeného rozhodnutia."

III — Konanie pred podaním žaloby

5 V nadväznosti na už citovaný rozsudok Komisia/Taliansko s cieľom zrýchliť postup vymáhania Komisia listom zo 7. júla 2004 stanovila spôsoby, ktorými sa má toto vymáhanie uskutočniť. Keďže talianske orgány jej neodpovedali, požiadala ďalším listom zo 7. decembra o informácie o stave, v ktorom sa postup vymáhania nachádza.

6 V nadväznosti na žiadosti o informácie z 28. februára, 12. apríla, 28. júna a 19. augusta 2005 Talianska republika Komisiu informovala, že 588 podnikom bola poskytnutá pomoc nad 500 000 eur a 871 podnikom pomoc od 250 000 do 500 000 eur, že v septembri 2005 boli 1 009 z 1 457 podnikov zaslané príkazy na vymáhanie pomoci a že tieto podniky príjemcovia pomoci podali proti týmto príkazom početné opravné prostriedky.

7 V nadväznosti na žiadosť Talianskej republiky Komisia listom z 27. októbra 2005 súhlasila s tým, aby sa nevymáhala pomoc poskytnutá po novembri 1995 v rozsahu, v akom sa týkala zamestnania pracovníkov, ku ktorému došlo pred týmto dátumom. Pri tejto príležitosti sa Komisia tiež tohto členského štátu opýtala na dôvody, pre ktoré adresátom ešte nebolo zaslaných 448 príkazov na vymáhanie pomoci, ako aj na sumy, ktoré už boli vymožené, a na sumy, ktoré je ešte potrebné vymôcť, pričom tieto otázky boli opätovne položené v liste z 9. decembra 2005.

8 Keďže Talianska republika informovala Komisiu, že 62 podnikov muselo byť vylúčených z postupu vymáhania, táto inštitúcia sa dotknutého členského štátu opýtala na dôvody tohto vylúčenia vzhľadom na to, že overovania mali byť ukončené pred začiatkom roka 2005, a opätovne predložila svoje žiadosti týkajúce sa stavu, v ktorom sa vymáhanie nachádza.

9 Listom z 29. marca 2006 talianske orgány Komisiu informovali o vylúčení ďalších 113 podnikov z postupu vymáhania a o 363 súdnych žalobách smerovaných proti príkazom na vymáhanie pomoci. V dňoch 11. apríla a 6. júla 2006 Komisia opätovne predložila svoje žiadosti o objasnenie a spresnenie a vyjadrila sa, že je pripravená stretnúť sa s uvedenými orgánmi.

10 Pri príležitosti tohto stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 20. júla 2006, Talianska republika ohlásila vznik nového správneho orgánu, ktorý bude centralizovať všetky postupy vymáhania.

11 Dňa 10. novembra 2006 talianske orgány informovali Komisiu, že celková suma, ktorú je potrebné vymôcť od 1 059 podnikov, predstavovala sumu 444 738 911,88 eura, z ktorej sa už vymohla suma 2 481 950,42 eura.

12 Komisia 19. decembra 2006 konštatovala, že postup vymáhania nenapreduje, a informovala talianske orgány, že sa môže obrátiť na Súdny dvor Európskych spoločenstiev na základe článku 228 ods. 2 ES. Vo svojej odpovedi tieto orgány listom z 23. marca 2007 Komisiu informovali, že celková výška pomoci, ktorá sa má vymôcť, dosiahla sumu 519 958 761,97 eura, z ktorej sa už vymohla suma 1 626 129,22 eura.

13 Dňa 19. júla 2007 Komisia zaslala Talianskej republike výzvu na základe uvedeného ustanovenia, v ktorej zdôraznila neschopnosť tohto členského štátu jasne definovať počet príjemcov povinných vrátiť predmetnú protiprávnu pomoc.

14 V odpovedi na túto výzvu Talianska republika 23. septembra a 7. decembra 2007 informovala Komisiu jednak, že na základe dekrétu predsedu Rady ministrov z 23. mája 2007 o spôsoboch vyhlásenia nahrádzajúceho úradné osvedčenie v súvislosti s niektorou štátnou pomocou vyhlásenou za nezlučiteľnú Európskou komisiou (GURI č. 160 z 12. júla 2007, s. 13) sa teraz stanovuje, že podnikom, ktoré boli príjemcami

protiprávnej pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom, nemožno poskytnúť novú štátnu pomoc, pokiaľ vopred nepreukážu, že vrátili protiprávnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom, a jednak, že v Banca d'Italia otvorila blokovaný bankový účet, ktorý umožňuje podnikom dotknutým vymáhaním vrátiť pomoc. Ďalej tento členský štát poukazuje na objektívne ťažkosti spojené s vymáhaním spočívajúce vo veľkom počte príjemcov, v skutočnosti, že rozhodnutie 2000/128 zaviedlo nové kritériá na overovanie zlučiteľnosti pomoci platné od novembra 1995, akými sú diplom pracovníkov a prípadné zvýšenie počtu pracovných miest v nadväznosti na nové prijatia do zamestnania.

15 Dňa 1. februára 2008 Komisia zaslala Talianskej republike výzvu podľa článku 228 ods. 2 ES, podľa ktorej berie na vedomie praktické ťažkosti, s ktorými sa Talianska republika stretla pri vymáhaní protiprávne poskytnutej pomoci a tiež v dôsledku toho, že konania o výkone rozhodnutia 2000/128 sa nakoniec začali, pričom však poukázala na skutočnosť, že viac než tri roky po už citovanom rozsudku Komisia/Taliansko sa vymohlo len 0,5 % protiprávnej pomoci. Ďalej vyzvala uvedený členský štát, aby vyhovel tomuto odôvodnenému stanovisku v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia a prijal nevyhnutné opatrenia na účely výkonu uvedeného rozsudku.

16 V odpovedi talianske orgány doručili Komisii rôzne dokumenty, ktoré svedčili o zvýšení vymožených súm, ako aj o prijatí zákonného dekrétu č. 59 z 8. apríla 2008 o naliehavých predpisoch na vykonanie povinností Spoločenstva a výkon rozsudkov Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (GURI č. 84 z 9. apríla 2008, s. 3), ktorého cieľom bolo vyriešiť procesný problém spojený so zastavením konaní vo veciach príkazov na vymáhanie talianskymi súdmi. Po predložení zákonného dekrétu Komisia listami zo

14. mája a z 23. júla 2008 súhlasila s niekoľkomesačným odložením svojho rozhodnutia obrátiť sa na Súdny dvor, aby mohla posúdiť účinky tejto novej právnej úpravy na postup vymáhania.

17 V nadväznosti na žiadosť Komisie o poskytnutie úplnej aktualizácie v súvislosti so stavom, v ktorom sa nachádza postup vymáhania, Talianska republika predložila 11. septembra 2008 dokumenty, z ktorých vyplývalo, že celková suma, ktorá sa má vymôcť, predstavuje 389 712 614,57 eura a že k 3. septembra 2008 sa už vymohla suma 37 508 710,80 eura.

18 Dňa 14. novembra 2008 talianske orgány predložili Komisii nové vyúčtovanie sumy, ktorá sa má vymôcť, v rámci ktorého bola táto suma znížená na 363 526 898,76 eura, z ktorej už suma 43 348 730,34 eura bola vrátená, pričom pri tejto príležitosti uviedli, že vymáhanie súm uskutočňovala súkromná spoločnosť, ktorá mohla voľne stanoviť lehoty na vymoženie týchto pohľadávok, pričom vyvodiť voči nej zodpovednosť za jej konanie bolo možné až po uplynutí lehoty troch rokov, počínajúc prijatím tejto úlohy.

19 Dňa 22. júna 2009 Talianska republika informovala Komisiu, že suma, ktorá sa má vymôcť, sa musí znížiť na 281 525 686,79 eura, z ktorej sa už vymohla suma 52 088 600,60 eura.

20 Za týchto podmienok sa Komisia rozhodla podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

IV — O nesplnení povinnosti

A — *Argumentácia účastníkov konania*

21 Pokiaľ ide o vytýkané nesplnenie povinnosti, Komisia sa domnieva, že ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku Talianska republika nevymohla celú sumu protiprávne vyplatenej pomoci, konkrétne 519 958 761,97 eura, čo je suma uvedená v liste tohto členského štátu z 27. marca 2007.

22 Komisia vylučuje tiež akúkoľvek absolútnu nemožnosť vymoženia uvedenej pomoci, pričom tvrdí po prvé, že dotknutý členský štát sa na ňu v priebehu konania pred podaním žaloby nikdy neodvolával, a po druhé, že podmienky, ktorým pripustenie takejto nemožnosti podlieha, zjavne nie sú v prejednávanej veci splnené. V tomto ohľade už Súdny dvor v bode 27 už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko zamietol, aby sa Talianska republika v tomto ohľade odvolávala na veľký počet podnikov dotknutých postupom vymáhania a na ešte väčší počet dotknutých pracovníkov.

23 Talianska republika spochybňuje celkovú sumu, ktorá sa má vymôcť, pričom ju stanovuje na 251 271 032,37 eura a zároveň pripúšťa, že v júli 2010 sa jej podarilo dosiahnuť len vrátenie sumy 63 062 555,46 eura, ku ktorej je potrebné z rôznych dôvodov pripočítať 73 353 387,28 eura, ako o tom svedčia skutočnosti obsiahnuté na DVD pripojenom k duplike.

24 V tomto ohľade Komisia na pojednávaní pripustila, že celková suma poskytnutej pomoci skutočne predstavuje 251 271 032,37 eura a že pomoc vo výške 63 062 555,46 eura Talianska republika skutočne vymohla.

25 Na účely spochybnenia existencie nesplnenia povinnosti Talianska republika tvrdí, že pre postup vymáhania dotknutej protiprávnej pomoci je charakteristická osobitná ťažkosť, ktorá spĺňa podmienky dočasnej absolútnej nemožnosti. V tomto ohľade poukazuje na podmienečnú povahu rozhodnutia 2000/128. Tvrdí tiež, že talianske správne orgány nemali v držbe dôkazy, ktoré by im umožnili overiť zlučiteľnosti uvedenej pomoci so spoločným trhom. Navyše urobili všetky nevyhnutné kroky vo vzťahu k dotknutým podnikom, aby vykonali postup vymáhania. Začatie tohto postupu voči všetkým podnikom, ktoré boli oslobodené od sociálnych odvodov, ako aj úprava jej legislatívneho rámca na tieto účely navyše umožnili získať nevyhnutné informácie s cieľom vykonať si povinnosť vymáhania a viedli k znateľnému zvýšeniu vymoženej sumy. Preto počas obdobia, keď talianske orgány nedisponovali dostatočnými informáciami umožňujúcimi vykonať postupy vymáhania, boli splnené podmienky absolútnej nemožnosti vymáhania, pričom tento stav sa skončil v okamihu, keď boli k dispozícii informácie nevyhnutné pre tieto postupy.

B — *Posúdenie Súdnym dvorom*

26 Na určenie, či Talianska republika prijala opatrenia potrebné na to, aby vyhovela už citovanému rozsudku Komisia/Taliansko, je potrebné overiť, či sumy štátnej pomoci, ktoré sú predmetom tohto sporu, podniky príjemcovia štátnej pomoci vrátili.

27 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je rozhodujúcim dňom na posúdenie existencie nesplnenia povinnosti podľa článku 228 ods. 2 ES deň uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom na základe tohto ustanovenia (pozri rozsudky z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, C-304/02, Zb. s. I-6263, bod 30, a zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, C-369/07, Zb. s. I-5703, bod 43), teda 1. apríl 2008.

28 Je nesporné, že k uvedenému dátumu talianske orgány neoprávnene poskytnuté sumy pomoci nevymohli v plnom rozsahu, a preto ostáva už citovaný rozsudok Komisia/Taliansko čiastočne nevykonaný.

29 Pokiaľ ide o dôvod uvedený Talianskou republikou, podľa ktorého čelila dočasnej absolútnej nemožnosti vymáhať dotknutú pomoc vzhľadom na veľký počet podnikov príjemcov pomoci a nedostupnosť informácií nevyhnutných na vyčíslenie súm, ktoré sa majú vymôcť, treba hneď na úvod uviesť, že Súdny dvor už odmietol vyhovieť podobnému tvrdeniu v bodoch 22 a 23 už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko.

30 V tomto ohľade po poukázaní na ustálenú judikatúru, na základe ktorej v prípade, že rozhodnutie Komisie, ktoré požadovalo zrušenie štátnej pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom, nebolo predmetom priamej žaloby alebo bola takáto žaloba zamietnutá, jediným prostriedkom obrany, na ktorý by sa mohol členský štát proti žalobe o nesplnenie povinnosti odvolávať, je absolútna nemožnosť riadneho výkonu uvedeného rozhodnutia, Súdny dvor v uvedených bodoch 22 a 23 pripomenul, že ani obava pred vnútornými ťažkosťami, hoci aj neprekonateľnými, ani skutočnosť, že je pre dotknutý členský štát nevyhnutné, aby overil individuálnu situáciu každého dotknutého podniku, nemôže v tejto súvislosti odôvodňovať, že tento členský štát nerešpektuje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie.

31 Navyše treba konštatovať, že opatrenia prijaté Talianskou republikou od roku 2006 na účely prekonania ťažkostí s identifikáciou a vymáhaním sporných súm protiprávnej pomoci sa ukázali spôsobilé na dosiahnutie pokroku v ich vymáhaní, ako to aj tvrdí tento členský štát, a že oneskorenie s výkonom rozhodnutia 2000/128 možno predovšetkým pričítať oneskorenému konaniu tohto štátu, ktorý uvedené opatrenia prijal až po prinajmenšom viac než dvoch rokoch po už citovanom rozsudku Komisia/Taliansko. V tomto ohľade je irelevantná skutočnosť, že dotknutý členský štát informoval Komisiu o ťažkostiach, s ktorými sa stretol pri vymáhaní uvedenej pomoci, a o riešeniach prijatých na ich odstránenie.

32 Ďalej, hoci je pravda, že Talianska republika potrebovala viac času na identifikovanie príjemcov a súm poskytnutej pomoci na základe schémy pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom, než by to bolo v prípade individuálnej pomoci, čo je skutočnosť, ktorú je potrebné zohľadniť pri stanovovaní základnej sumy penále, z vysvetlení poskytnutých týmto členským štátom nevyplýva, ako to vyžaduje výkon rozsudku vyhláseného v podobnom prípade, že všetky opatrenia prijaté s cieľom vymáhať spornú pomoc podliehali stálej a účinnej kontrole.

33 Talianska republika preto nemôže platne tvrdiť, že prijala všetky opatrenia nevyhnutné na vykonanie postupu vymáhania spornej pomoci.

34 Za týchto podmienok je namieste konštatovať, že Talianska republika si tým, že ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku z 1. februára 2008 vydanom Komisiou podľa článku 228 ES neprijala opatrenia na výkon už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko týkajúceho sa vymáhania pomoci, ktorá bola vyhlásená

za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, od jej príjemcov, nesplnila povinnosti, ktoré jej vplývajú z tohto rozhodnutia a z článku 228 ods. 1 ES.

V — O peňažných sankciách

35 Po konštatovaní, že Talianska republika nevyhovela už citovanému rozsudku Komisia/Taliansko, môže Súdny dvor podľa článku 228 ods. 2 tretieho pododseku ES uložiť tomuto členskému štátu povinnosť zaplatiť paušálnu pokutu alebo penále.

36 V tomto ohľade treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru prináleží, aby v každej veci v závislosti od okolností veci, v ktorej koná, ako aj od stupňa schopnosti presvedčiť a odradiť členský štát od porušenia, ktorý považuje za nevyhnutný, stanovil primerané peňažné sankcie, aby bol čo najrýchlejšie vykonaný rozsudok, ktorým sa už predtým rozhodlo o nesplnení povinnosti, a aby sa zabránilo opakovaniu podobných porušení práva Únie (rozsudok z 31. marca 2011, Komisia/Grécko, C-407/09, Zb. s. I-2467, bod 29 a citovaná judikatúra).

37 Na tieto účely návrhy Komisie nie sú pre Súdny dvor záväzné, predstavujú iba užitočný návod. Takisto usmernenia uvedené v oznámeniach Komisie nie sú pre Súdny dvor záväzné, ale iba prispievajú k zabezpečeniu transparentnosti, predvídateľnosti a právnej istoty opatrení tejto inštitúcie (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 112 a citovaná judikatúra).

A — *O penále*

1. Argumentácia účastníkov konania

38 S odkazom na metódu výpočtu uvedenú v oznámení SEK(2005) 1658 z 13. decembra 2005 o uplatňovaní článku 228 ES, zmenenom a doplnenom oznámením SEK(2010) 923 z 20. júla 2010 nazvaným „Vykonávanie článku 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Aktualizácia údajov používaných pri výpočte paušálnych pokút a penále, ktoré Komisia bude navrhovať Súdnemu dvoru v konaniach o porušení povinnosti“ (ďalej len „oznámenie z roku 2010“), sa Komisia domnieva, že denné penále vo výške pôvodne stanovenej na 285 696 eur a znížené podľa oznámenia z roku 2010 na 244 800 eur, ktoré bolo vypočítané na základe jednotného paušálneho základu vo výške 600 eur vynásobeného koeficientom závažnosti 8, koeficientom trvania 3 a faktorom *n* 17, je primerané závažnosti a trvaniu porušenia a zohľadňuje potrebu zabezpečiť takémuto penále donucovací a odstrašujúci účinok.

39 V tomto ohľade Komisia na jednej strane tvrdí, že ustanovenia Zmluvy ES týkajúce sa štátnej pomoci sú základným kameňom na vytvorenie spoločného trhu, čo vyplýva najmä zo stavby článku 87 ES a z judikatúry Súdneho dvora. Na druhej strane škodlivé účinky nevymáhania protiprávnej pomoci by boli o to väčšie, keďže táto pomoc bola poskytnutá v značnej sume a veľkému počtu podnikov, ktoré navyše patria do viacerých hospodárskych odvetví. Tiež odkazuje na skutočnosť, že dĺžka porušenia predstavovala k dátumu podania žaloby na Súdny dvor 62 mesiacov. Navyše uvádza, že jej posúdenie potvrdzujú aj body 118 až 120 už citovaného rozsudku zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko.

40 Talianska republika tvrdí, že suma penále požadovaného Komisiou je neprimeraná a nesprávna. Uvedená suma nezohľadňuje ani pokrok pri výkone povinnosti prináležiacej tomuto členskému štátu, ktorý viedol k tomu, že suma predstavujúca 70 % vymáhaných súm bola skutočne vrátená dotknutými podnikmi, ani ťažkosti spojené s dotknutým vymáhaním. Uvedený členský štát tiež poukazuje na neprimeranosť koeficientu závažnosti, ktorý by mal byť stanovený na 1 vzhľadom na koeficient 4 navrhnutý Komisiou vo veci, ktorá viedla k rozsudku z 25. novembra 2003, Komisia/Španielsko (C-278/01, Zb. s. I-14141), týkajúcemu sa otázok ľudského zdravia a životného prostredia.

41 Nakoniec Talianska republika tvrdí, že je nevyhnutné, aby Súdny dvor prispôsobil sumu pokuty pokroku dosiahnutému pri výkone povinnosti prináležiacej dotknutému členskému štátu, ako to urobil vo svojom už citovanom rozsudku Komisia/Španielsko. Neexistencia takéhoto prispôsobenia predstavuje sama osebe významné pochybenie, ktoré má vplyv na spôsob výpočtu navrhnutý Komisiou.

2. Posúdenie Súdnym dvorom

a) O zásade uloženia penále

42 Súdny dvor rozhodol, že uloženie penále je v zásade odôvodnené len vtedy, ak nesplnenie povinnosti spočívajúce v nevykonaní rozsudku, ktorý mu predchádza, trvá až do posúdenia skutkových okolností Súdnym dvorom (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 59 a citovaná judikatúra).

43 Navyše, pokiaľ ide o vymáhanie štátnej pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom, judikatúra Súdneho dvora, ako aj trináste odôvodnenie a článok 14 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339) vyžadujú, aby členský štát poskytujúci pomoc pristúpil k účinnému a okamžitému vymáhaniu tejto pomoci s cieľom zaručiť potrebný účinok rozhodnutiu Komisie ukladajúcemu vymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. októbra 2006, Komisia/Francúzsko, C-232/05, Zb. s. I-10071, body 42, 43 a 50).

44 V prejednávanej veci je nutné konštatovať, že k dátumu skončenia ústnej časti konania v tejto veci podstatná časť dotknutej pomoci nebola vymožená, čo spôsobovalo prekážku obnove účinnej súťaže, ako to predpokladá trináste odôvodnenie nariadenia č. 659/1999.

45 Za týchto okolností sa Súdny dvor domnieva, že uloženie povinnosti Talianskej republike zaplatiť penále je primeraným finančným prostriedkom, ktorý má tento štát nabádať k prijatiu opatrení nevyhnutných na ukončenie zisteného nesplnenia povinnosti a na úplné vykonanie rozhodnutia 2000/128, ako aj už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko.

b) O uložení penále

46 Na účely uloženia penále v prejednávanej veci treba určiť po prvé formu penále, po druhé jeho základnú sumu a po tretie podmienky jeho zániku.

i) O forme penále

47 S cieľom stanoviť formu penále je namieste zohľadniť osobitosť vymáhania pomoci poskytnutej na základe schémy vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom rozhodnutím 2000/128, na ktorú sa odvoláva Talianska republika.

48 Pokiaľ ide o nemennosť sumy penále navrhnutého Komisiou, zdá sa, že pre Taliansku republiku by bolo osobitne ťažké, aby v krátkom čase úplne vykonala rozhodnutie 2000/128 a v dôsledku toho už citovaný rozsudok Komisia/Taliansko vzhľadom na to, že činnosti, ktoré pod tento výkon spadajú, sa týkajú značne veľkého počtu podnikov.

49 Vzhľadom na tento osobitný aspekt možno predpokladať, že uvedenému členskému štátu sa v značnej miere podarí zvýšiť stupeň vykonania rozhodnutia 2000/128 bez toho, aby v stanovenej lehote dosiahol jeho úplné vykonanie. Ak by bola výška penále nemenná, penále by bolo splatné v celej výške, pokiaľ by príslušný členský štát uvedené rozhodnutie nevykonal úplne. Za týchto podmienok by sa sankcia, ktorá by zohľadňovala prípadný pokrok členského štátu v plnení svojich povinností, javila ako prispôsobená osobitným okolnostiam prejednávanej veci a z tohto dôvodu aj ako primeraná zistenému nesplneniu povinností (pozri analogicky rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, body 48 a 49).

50 V tomto ohľade tiež treba uviesť, že pokiaľ ide o vymáhanie protiprávnej štátnej pomoci, dotknutému členskému štátu prináleží, aby tejto inštitúcii predložil dôkaz o jej vymáhaní, ako to vyplýva zo zásady lojálnej spolupráce s cieľom zabezpečiť plné rešpektovanie ustanovení Zmluvy a tiež ako to vyplýva v prejednávanej veci z článku 4 rozhodnutia 2000/128 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 75). Preto na účely výpočtu penále v tomto spore by sa

vymáhanie uvedenej pomoci malo zohľadniť len pod podmienkou, že Komisia o ňom bude informovaná a bude môcť posúdiť vhodnosť dôkazov, ktoré jej budú v tejto súvislosti poskytnuté.

51 Vzhľadom na predchádzajúce je potrebné na to, aby penále bolo primerané osobitným okolnostiam prejednávanej veci a primerané zistenému nesplneniu povinnosti, pri stanovovaní jeho výšky zohľadniť pokrok dosiahnutý žalovaným členským štátom v rámci výkonu rozhodnutia 2000/128 (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 50), keďže zo spisu vyplýva, že tento členský štát je schopný predložiť priame a spoľahlivé dôkazy o tomto výkone, takže stanovenie pohyblivého penále sa zdá uskutočniteľné. V prejednávanej veci Talianska republika k svojej duplike pripojila DVD obsahujúce dôkazy vo forme platobných výkazov, ktoré priamo a spoľahlivo potvrdzujú pohyby súm zodpovedajúcich vráteniu už vymoženej protiprávnej pomoci. V odpovedi na písomnú otázku Komisia uviedla, že tieto platobné výkazy po porovnaní so sumami uvedenými v súhrnnej tabuľke uvedenej taktiež v prílohe uvedeného vyjadrenia potvrdzujú tvrdenia Talianskej republiky, pokiaľ ide o sumu už vymoženej pomoci, konkrétne 63 062 555 eur. Za týchto podmienok sa predloženie takýchto výkazov týmto členským štátom môže považovať za predloženie priameho a spoľahlivého dôkazu o výkone svojich povinností v prejednávanej veci.

52 Vzhľadom na to je namieste uložiť Talianskej republike povinnosť pravidelného platenia sumy vypočítanej tak, že základná suma pokuty sa vynásobí percentuálnym podielom protiprávnej pomoci, ktorej vymáhanie sa ešte neuskutočnilo alebo nebolo potvrdené vo vzťahu k celej ešte nevymoženej sume pomoci ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku (pozri analogicky rozsudok Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 50).

53 V tomto ohľade sa na účely výpočtu penále v tomto spore môže zohľadniť vymoženie uvedenej pomoci len pod podmienkou, že Komisia o tom bude informovaná a bude môcť posúdiť vhodnosť dôkazov, ktoré sa jej v tomto ohľade predložia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 75).

54 Keďže treba určiť periodicitu penále tak, že sa stanoví na mesačnom základe, aby umožnilo Komisii posúdiť stav, v ktorom sa nachádza vymáhanie vzhľadom na situáciu existujúcu na konci dotknutého obdobia, pričom sa žalovanému členskému štátu súčasne poskytne dostatočný čas, aby zhromaždil dôkazy, ktoré za zohľadňované obdobie preukážu vymoženie súm zaplatených bez právneho dôvodu, a poskytol ich Komisii.

55 V dôsledku toho sa vyčíslenie penále bude uskutočňovať na mesačnom základe a jeho výška bude vypočítaná ako násobok základnej sumy a percentuálneho podielu protiprávnej pomoci, ktorej vymáhanie sa ešte neuskutočnilo alebo nebolo preukázané na konci dotknutého obdobia, v pomere k celkovej sume ešte nevymoženej pomoci ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku.

ii) O základnej sume penále

56 Treba pripomenúť, že Súdnemu dvoru pri výkone voľnej úvahy v danej oblasti prináleží, aby stanovil také penále, ktoré je jednak prispôsobené okolnostiam a jednak primerané zistenému nesplneniu povinnosti, ako aj platobnej schopnosti dotknutého členského štátu (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 114 a citovaná judikatúra).

57 V rámci posúdenia Súdnym dvorom medzi základné kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť na zabezpečenie toho, aby malo takéto penále donucovací charakter a aby sa právo Únie uplatňovalo jednotne a účinne, v zásade patria trvanie porušenia, stupeň jeho závažnosti a platobná schopnosť dotknutého členského štátu. Pri uplatňovaní týchto kritérií musí Súdny dvor zohľadniť najmä dôsledky, ktoré má nevykonanie rozsudku na verejné a súkromné záujmy, ako aj naliehavosť, s akou je potrebné dosiahnuť to, aby si dotknutý členský štát splnil povinnosti (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 115 a citovaná judikatúra).

58 Pokiaľ ide o trvanie porušenia, podľa ustálenej judikatúry prináleží Súdnemu dvoru, aby ho zhodnotil vzhľadom na okamih, keď posudzuje skutkové okolnosti, a nie na okamih, keď sa naň obráti Komisia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 116 a citovanú judikatúru).

59 Keďže Talianska republika nebola schopná preukázať, že si splnila povinnosť úplného vykonania už citovaného rozsudku Komisia/Taliansko, ako sa to konštatovalo v bode 44 tohto rozsudku, treba sa domnievať, že toto nesplnenie povinnosti trvá už viac než sedem rokov, čo predstavuje značné obdobie.

60 Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, treba pripomenúť zásadnú povahu ustanovení Zmluvy v oblasti hospodárske súťaže, osobitne ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci, ktoré sú výrazom jednej zo základných úloh zverených Európskej únii. Ku dňu, keď Súdny dvor posudzuje vhodnosť a sumu tohto penále, táto zásadná povaha vyplýva z článku 3 ods. 3 ZEÚ, konkrétne z vytvorenia vnútorného trhu, ako aj z protokolu č. 27 o vnútornom trhu a hospodárskej súťaži, ktorý je podľa článku 51 ZEÚ súčasťou zmlúv a podľa ktorého vnútorný trh obsahuje systém, ktorým sa zabezpečuje, že hospodárska súťaž nebude narušená.

61 V tomto ohľade vymáhanie pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom slúži na odstránenie skreslenia hospodárskej súťaže z dôvodu konkurenčnej výhody, z ktorej mal prospech príjemca tejto pomoci na trhu vo vzťahu k svojim konkurentom, keďže sa obnoví situácia predchádzajúca poskytnutiu uvedenej pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. apríla 1995, Komisia/Taliansko, C-348/93, Zb. s. I-673, bod 27).

62 Navyše vymoženie pomoci postihuje nielen nezlučiteľnosť dotknutej pomoci, ale aj nesplnenie povinností členského štátu dvojitým záväzkom uvedeným v článku 108 ods. 3 ZFEÚ, podľa ktorého dotknutý členský štát jednak musí informovať Komisiu o svojich zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci a jednak nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou.

63 Nakoniec treba uviesť, že v prejednávanej veci okrem skutočnosti, že protiprávna pomoc sa ukázala ako osobitne škodlivá pre hospodársku súťaž z dôvodu svojej výšky, osobitne vysokého počtu jej príjemcov, ako aj z dôvodu jej poskytovania nezávisle od hospodárskeho odvetvia jej príjemcov, ako to správne uviedla Komisia, je nesporné, že podstatná časť dotknutých súm ešte nebola vymožená alebo že dôkaz o tom nebol poskytnutý Komisii.

64 Treba však uviesť, ako to vyplýva z rozpravy na pojednávaní, že Talianska republika a Komisia sa zhodujú na celkovej výške poskytnutej pomoci, ktorá predstavuje 251 271 032,37 eura. Navyše Komisia pripustila, že pomoc v celkovej sume 63 062 555 eur sa musí považovať za vymoženú.

65 Pokiaľ ide o platobnú schopnosť Talianskej republiky, Súdny dvor už opakovane rozhodol, že metóda výpočtu, podľa ktorej Komisia navrhuje vynásobiť základnú sumu osobitným koeficientom vzťahujúcim sa daný členský štát, predstavuje vhodný nástroj na odzrkadlenie platobnej schopnosti dotknutého členského štátu, pričom zároveň zachováva primeraný odstup medzi jednotlivými členskými štátmi (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 123 a citovaná judikatúra). Preto je namieste, tak ako to urobila Komisia na základe oznámenia z roku 2010, zohľadniť nedávny vývoj inflácie a hrubého domáceho produktu (HDP) v dotknutom členskom štáte.

66 Súdny dvor však na účely stanovenia základnej sumy penále musí v prejednávanej veci zohľadniť aj osobitosti súvisiace s vymáhaním pomoci poskytnutej na základe schémy pomoci vyhlásenej za nezlučiteľnú so spoločným trhom, ako sa to predpokladá v bode 32 tohto rozsudku.

67 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy sa Súdny dvor domnieva, že v prejednávanej veci je uloženie penále so základnou sumou 30 miliónov eur mesačne primerané.

68 V dôsledku toho je potrebné uložiť Talianskej republike povinnosť zaplatiť Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ penále vo výške zodpovedajúcej základnej sume 30 miliónov eur vynásobenej percentuálnym podielom protiprávnej pomoci, ktorej vymáhanie sa ešte neuskutočnilo alebo nebolo preukázané na konci dotknutého obdobia, ktorý sa vypočíta vo vzťahu k celej zatiaľ nevymoženej sume ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku, a to za každý mesiac omeškania sa pri prijatí nevyhnutných opatrení na účely dosiahnutia súladu s rozsudkom z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko, už

citovaným, a to od vyhlásenia tohto rozsudku až do vykonania uvedeného rozsudku z 1. apríla 2004.

iii) O spôsoboch zániku penále

69 Treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 51 tohto rozsudku, dotknutému členskému štátu prináleží, aby predložil Komisii priamy a spoľahlivý dôkaz o vykonaní rozhodnutia 2000/128 a skutočnom vymožení dotknutých súm protiprávnej pomoci.

70 V tomto ohľade za predpokladu, že podnik príjemca vráti dotknutú protiprávnu pomoc, je Talianska republika povinná predložiť platobné výkazy potvrdzujúce každý pohyb súm údajne zodpovedajúcich vráteniu časti protiprávnej pomoci, ktorá sa má vymôcť.

71 Pokiaľ tento predpoklad nie je splnený, je potrebné prispôsobiť povahu požadovaného dôkazu osobitostiam skutkových situácií, s ktorými je konfrontovaný dotknutý členský štát pri svojich činnostiach v rámci vymáhania.

72 Za predpokladu, že sa dotknutá pomoc musí vymôcť od podnikov v konkurze alebo podnikov, proti ktorým bolo začaté konkurzné konanie, ktorého cieľom je speňažiť majetok a uspokojiť veriteľov, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry skutočnosť, že podniky sú v úpadku alebo v konkurze, nemá vplyv na povinnosť vymáhania

(pozri najmä rozsudok zo 6. decembra 2007, Komisia/Taliansko, C-280/05, bod 28 a citovanú judikatúru).

73 Podľa ustálenej judikatúry možno obnovenie predchádzajúceho stavu a odstránenie narušenia hospodárskej súťaže vyplývajúce z protiprávne poskytnutej pomoci v zásade dosiahnuť prihlásením pohľadávky vymáhanej spornej pomoci do zoznamu pohľadávok (rozsudok zo 14. apríla 2011, Komisia/Poľsko, C-331/09, Zb. s. I-2933, bod 60 a citovaná judikatúra).

74 Na účely výpočtu penále v tomto spore teda Talianskej republike prináleží, aby predložila Komisii dôkaz o prihlásení dotknutých pohľadávok v rámci konkurzného konania. Ak sa to nepodarí, prináleží tomuto členskému štátu, aby predložil všetky dôkazy, ktoré preukážu, že v tomto ohľade postupoval so všetkou náležitou starostlivosťou. Najmä v prípade, ak by bola prihláška pohľadávky popretá, členskému štátu prináleží, aby predložil dôkaz, že podľa vnútroštátneho práva podal proti tomuto popretiu žalobu na určenie pohľadávky.

75 V dôsledku toho v rozpore s tvrdeniami Komisie nemožno Talianskej republike na účely výpočtu penále v tomto spore, a pokiaľ ide o podniky v konkurze alebo podniky, proti ktorým bolo začaté konkurzné konanie, uložiť povinnosť preukázať nielen prihlásenie pohľadávky do zoznamu pohľadávok týchto podnikov, ale aj to, že k predaju ich majetku došlo za trhových podmienok. Ako to oprávnene tvrdí tento členský štát, na účely vyhovenia návrhu Komisie o zaplatenie penále na základe výkonu tohto rozsudku nemožno zohľadniť sumy, ktoré od podnikov v konkurze zatiaľ neboli nevymožené, avšak na účely ich vymáhania uvedený členský štát postupoval so všetkou náležitou starostlivosťou. V opačnom prípade by uvedené penále prestávalo byť prispôsobené a primerané zistenému nesplneniu povinnosti, ako sa to predpokladá v bode 49 tohto rozsudku, keďže Talianska republika by musela niesť peňažné

bremeno vyplývajúce zo samotnej povahy konkurzného konania, ako aj z neskrátiteľnej dĺžky trvania tohto konania, na ktorú tento členský štát nemá priamy vplyv.

76 Pokiaľ ide o situácie, keď sa má dotknutá protiprávna pomoc vymáhať od podnikov, proti ktorým boli bezúspešne prijaté individuálne ochranné a vykonávacie opatrenia, treba pripomenúť, že dotknutému členskému štátu prináleží, aby prijal a následne oznámil Komisii všetky opatrenia na účely vrátenia protiprávnej pomoci, ako aj v prípade potreby opatrenia smerujúce k právnej likvidácii týchto podnikov, aby si mohol uplatniť svoje pohľadávky z ich majetku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. decembra 2007, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 28 a citovanú judikatúru). V dôsledku toho prináleží členskému štátu, aby predložil dôkaz po prvé o začatí konkurzného konania proti dotknutým podnikom a po druhé o zápise pohľadávok do zoznamu pohľadávok týchto podnikov v súlade so zásadami pripomenutými v bodoch 72 až 74 tohto rozsudku.

77 Pokiaľ ide o situácie, keď by sa protiprávna pomoc mala vymáhať od podnikov, ktoré zanikli, dôkaz o ich výmaze z príslušných registrov postačuje na preukázanie ich neexistencie, a teda nemožnosti vymôcť túto pomoc.

78 Nakoniec, pokiaľ ide o situácie, keď boli príkazy na vymáhanie dotknutej protiprávnej pomoci napadnuté na vnútroštátnych súdoch, členskému štátu prináleží, aby v súlade s požiadavkami na účinné vymáhanie pomoci nezlučiteľnej so spoločným trhom napadol toto vnútroštátne rozhodnutie, ktoré bránilo účinkom rozhodnutia Komisie, osobitne z dôvodov spočívajúcich, tak ako v prejednávanej veci, v uplatnení predpisov o premlčaní (pozri analogicky rozsudok z 20. marca 1997, Alcan Deutschland, C-24/95, Zb. s. I-1591, body 34 a 38) alebo o dôkaznom bremene. V dôsledku toho a z dôvodov analogických dôvodom uvedeným v bode 74 tohto rozsudku dôkaz

o takejto náležitej starostlivosti postačuje na vylúčenie dotknutej pomoci z objemu ešte nevymoženej pomoci, ktorý sa musí zohľadniť na účely výpočtu penále.

B — *O paušálnej pokute*

1. Argumentácia účastníkov konania

79 S odkazom na metódu výpočtu uvedenú v oznámení z 13. decembra 2005, zmenenom a doplnenom oznámením z roku 2010, sa Komisia domnieva, že paušálna pokuta v dennej sume pôvodne stanovenej na 31 744 eur a zníženej na základe oznámenia z roku 2010 na 27 200 eur, vypočítaná ako súčin základného paušálu vo výške 200 eur, koeficientu závažnosti 8, koeficientu trvania 3 a faktora *n* 17, vynásobený počtom dní trvania porušenia od 1. apríla 2004 do dňa vyhlásenia tohto rozsudku, je prispôsobená závažnosti porušenia a má nevyhnutný odstrašujúci charakter.

80 Pokiaľ ide o jej výpočet, Komisia tvrdí, že tento výpočet musí v každej prejednávanej veci závisieť od všetkých relevantných faktorov, najmä od dĺžky trvania nesplnenia povinnosti od vydania rozsudku, ktorým bolo toto nesplnenie povinnosti konštatované, od dotknutých verejných a súkromných záujmov a od správania Talianskej republiky. Vzhľadom na skutočnosť, že tento členský štát si nevykonal povinnosti ani desať rokov po prijatí rozhodnutia 2000/128 a šesť rokov po prijatí už citovaného rozsudku z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko, ako aj na skutočnosť, že dotknutá pomoc bola poskytnutá nezávisle od hospodárskeho odvetvia jej príjemcov a prospech z nej mali výlučne talianske podniky, sa Komisia domnieva, že návrh predložený Súdnemu dvoru je primeraný.

81 Talianska republika tvrdí, že výška paušálnej pokuty je neprimeraná vo vzťahu k jej správaniu a prípadnej škode, ktorá by vyplývala z vytýkaného porušenia, najmä vzhľadom na už citovaný rozsudok z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko. V tomto ohľade tento členský štát poukazuje na osobitné okolnosti prejednávanej veci súvisiace s komplexnosťou rozhodnutia 2000/128 a nemožnosť jeho skoršieho výkonu, ako aj na svoje ústretové správanie v rámci konania.

2. Posúdenie Súdnym dvorom

a) O zásade uloženia paušálnej pokuty

82 Na úvod treba pripomenúť, že vzhľadom na ciele konania podľa článku 228 ods. 2 ES je Súdny dvor v rámci výkonu voľnej úvahy, ktorá mu v rámci uvedeného článku prináleží, oprávnený kumulatívne uložiť penále a paušálnu pokutu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. júla 2005, Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 83).

83 Uloženie paušálnej pokuty musí v každom konkrétnom prípade závisieť od všetkých relevantných faktorov, ktoré sa týkajú tak charakteristiky konštatovaného nesplnenia povinnosti, ako aj postoja dotknutého členského štátu, ktorého sa konanie podľa článku 228 ES týka. V tejto súvislosti uvedené ustanovenie priznáva Súdnemu dvoru širokú mieru voľnej úvahy pri rozhodovaní o uložení alebo neuložení tejto sankcie (rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 144 a citovaná judikatúra).

84 V prejednávanej veci treba okrem závažnosti dotknutého nesplnenia povinnosti opísaného v bodoch 60 až 63 tohto rozsudku uviesť, že k dátumu skončenia ústnej časti konania, teda viac než sedem rokov po vyhlásení už citovaného rozsudku z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko, a viac než dvanásť rokov po prijatí rozhodnutia 2000/128, ku ktorému došlo 11. mája 1999, Talianska republika stále nebola schopná, ako to vyplýva z dupliky tohto členského štátu, presne uviesť celkovú konečnú sumu pomoci, ktorá sa má vymôcť.

85 Navyše, ako vyplýva z bodov 10 až 19 tohto rozsudku a ako to pripustila aj Talianska republika na pojednávaní, k prijatiu prvých opatrení v nadväznosti na uvedený rozsudok Komisia/Taliansko dotknutým členským štátom s cieľom odstrániť ťažkosti s identifikáciou a vymáhaním pomoci vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú rozhodnutím 2000/128 došlo v najlepšom prípade dva roky po vyhlásení uvedeného rozsudku. Konkrétne k prijatiu zákonného dekrétu č. 59 z 8. apríla 2008, určeného na vyriešenie procesného problému spôsobeného zastavením konaní vo veciach príkazov na vymáhanie dotknutej protiprávnej pomoci talianskymi súdmi, došlo až po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku vydanom 1. februára 2008, pričom však len nedokonale umožnil čeliť omeškaniu pri vymáhaní pomoci dotknutej uvedeným rozhodnutím (pozri analogicky rozsudky z 22. decembra 2010, Komisia/Taliansko, C-304/09, Zb. s. I-13903, body 40 až 42, a z 5. mája 2011, Komisia/Taliansko, C-305/09, Zb. s. I-3225, body 38 až 40).

86 Podľa ustálenej judikatúry členský štát musí dosiahnuť účinné vymáhanie dlžných súm, pričom oneskorené vymáhanie po uplynutí stanovených lehôt nespĺňa požiadavky Zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. mája 2011, Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 27 a citovanú judikatúru).

87 Odôvodnenie, ktoré uviedla Talianska republika v tejto súvislosti, že omeškanie pri vykonaní uvedeného rozsudku vyplýva z vnútorných problémov spojených s komplexnosťou opatrení, ktoré bolo potrebné prijať na účely identifikácie príjemcov dotknutej protiprávnej pomoci a na účely jej vymáhania od týchto príjemcov, nemožno prijať. Súdny dvor už opakovane rozhodol jednak, že členský štát sa nemôže odvolávať

na ustanovenia, prax alebo stav svojho vnútroštátneho právneho poriadku s cieľom odôvodniť nesplnenie povinností vyplývajúcich z práva Únie (pozri najmä rozsudok zo 4. júna 2009, Komisia/Grécko, C-568/07, Zb. s. I-4505, bod 50), a jednak, že zrušenie protiprávnej pomoci prostredníctvom jej vymáhania je logickým dôsledkom vyhlásenia jej protiprávnosti, ktorý nemôže závisieť od podoby, v akej bola pomoc poskytnutá (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Poľsko, už citovaný, bod 54 a citovanú judikatúru).

88 Preto je nutné konštatovať, že nesplnenie povinnosti vytýkané Talianskej republike spočívalo počas značne dlhého obdobia a v každom prípade bez ohľadu na ťažkosti spojené s vymáhaním poskytnutej pomoci v uplatňovaní schémy vyhlásenej za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom.

89 Navyše sa Súdny dvor domnieva, že právny a skutkový kontext zisteného nesplnenia povinnosti môže byť ukazovateľom toho, že účinná prevencia opakovania podobných porušení práva Únie v budúcnosti si žiada prijatie odstrašujúceho opatrenia (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. decembra 2008, Komisia/Francúzsko, C-121/07, Zb. s. I-9159, bod 69).

90 Osobitne treba zdôrazniť, že Talianska republika už bola subjektom viacerých rozsudkov vyhlásených na základe článku 88 ods. 2 ES, ktoré konštatovali nesplnenie povinnosti členského štátu z dôvodu, že okamžite a účinne nevymáhala pomoc poskytnutú na základe schém vyhlásených za protiprávne a nezlučiteľné so spoločným trhom.

91 Okrem konštatovania, že nedošlo k okamžitému a účinnému vykonaniu rozhodnutia 2000/128 potvrdeného v už citovanom rozsudku z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko, ktorého nevykonania viedlo k tomuto konaniu, Súdny dvor dospel k viacerým ďalším zisteniam nesplnenia povinnosti, najmä v rozsudkoch z 1. júna 2006, Komisia/Taliansko (C-207/05), ako aj v už citovaných rozsudkoch zo 6. decembra

2007, Komisia/Taliansko, z 22. decembra 2010, Komisia/Taliansko, a z 5. mája 2011, Komisia/Taliansko.

92 Vzhľadom na uvedené sa Súdny dvor domnieva, že v prejednávanej veci je odôvodnené uložiť Talianskej republike povinnosť zaplatiť paušálnu pokutu.

b) O sume paušálnej pokuty

93 Ak Súdny dvor rozhodne o uložení paušálnej pokuty, pri výkone svojej voľnej úvahy mu prináleží, aby túto paušálnu pokutu stanovil tak, aby bola jednak prispôsobená okolnostiam a jednak primeraná zistenému nesplneniu povinnosti a platobnej schopnosti dotknutého členského štátu (pozri rozsudok z 31. marca 2011, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 31).

94 V tejto súvislosti medzi relevantné faktory patria predovšetkým také okolnosti, ako dĺžka trvania nesplnenia povinnosti od vydania rozsudku, ktorým bolo nesplnenie povinnosti konštatované, a závažnosť porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2009, Komisia/Grécko, už citovaný, bod 147, ako aj bod 148 a citovanú judikatúru).

95 Na rozdiel od úvah uvedených v bodoch 58 až 63, 84 a 85 tohto rozsudku týkajúcich sa dĺžky trvania nesplnenia povinnosti, ako aj jeho závažnosti treba zohľadniť skutočnosti uvedené Talianskou republikou, ktoré svedčia o tom, že vymáhanie protiprávnej pomoci sa stalo chúlostivejším z dôvodu, že táto pomoc bola poskytnutá na základe schémy pomoci, že rozhodnutie 2000/128 podmienilo zlučiteľnosť pomoci splnením určitých podmienok a že v dôsledku toho jeho vykonanie predpokladalo, že tento

členský štát ešte predtým identifikuje príjemcov tejto pomoci a sumy, ktoré každý z nich prijal.

96 Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti sa Súdny dvor domnieva, že stanovenie sumy paušálnej pokuty vo výške 30 miliónov eur, ktorú bude musieť Talianska republika zaplatiť podľa článku 228 ods. 2 tretieho pododseku ES, predstavuje spravodlivé posúdenie osobitných okolností prejednávanej veci.

97 V dôsledku toho treba Talianskej republike uložiť povinnosť zaplatiť Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu vo výške 30 miliónov eur.

VI — O trovách

98 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Taliansku republiku na náhradu trov konania a bolo konštatované nesplnenie povinnosti z jej strany, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Talianska republika si tým, že ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku z 1. februára 2008 vydanom Komisiou Európskych**

spoločenstiev podľa článku 228 ES neprijala opatrenia na výkon rozsudku z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko (C-99/02), týkajúceho sa vymáhania pomoci, ktorá bola v zmysle rozhodnutia Komisie 2000/128/ES z 11. mája 1999 o schéme pomoci vykonávanej Talianskom v súvislosti s opatreniami pre zamestnanosť vyhlásená za protiprávnu a nezlučiteľnú so spoločným trhom, od jej príjemcov, nesplnila povinnosti, ktoré jej vplývajú z tohto rozhodnutia a z článku 228 ods. 1 ES.

2. **Talianska republika je povinná zaplatiť Komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ penále vo výške zodpovedajúcej základnej sume 30 miliónov eur vynásobenej percentuálnym podielom protiprávnej pomoci, ktorej vymáhanie sa ešte neuskutočnilo alebo nebolo preukázané na konci dotknutého obdobia, ktorý sa vypočíta vo vzťahu k celej zatiaľ nevymoženej sume ku dňu vyhlásenia tohto rozsudku, a to za každý mesiac omeškania sa pri prijatí nevyhnutných opatrení na účely dosiahnutia súladu s rozsudkom z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko (C-99/02), a to od vyhlásenia tohto rozsudku až do vykonania uvedeného rozsudku z 1. apríla 2004.**

3. **alianska republika je povinná zaplatiť Európskej komisii na účet „Vlastné zdroje Európskej únie“ paušálnu pokutu 30 miliónov eur.**

4. **Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy